

NATIONELL SAMORDNING HÅLLBAR UPPHANDLING

Ett samarbete mellan Sveriges landsting och regioner

Karin Lönæus
Hållbarhetsstrateg
Nationella Kansliet Hållbar Upphandling
karin.lonaeus@sll.se

www.hallbarupphandling.se

Trots erkännande – Telia inte korrumpert enligt svensk lag

Korruppta företag är förbjudna att delta i offentliga upphandlingar. Telia kan ändå vara med i en stor offentlig upphandling i höst eftersom bolaget, enligt Lagen om offentlig upphandling, inte har ägnat sig åt korrupktion.

Landstinget köper från skandalfabriken

Landstinget köper från skandalfabriken. Detta är en artikel från en svensk tidning som beskriver en skandal i samband med en offentlig upphandling. Artikeln nämner att det handlar om en skandal i samband med en offentlig upphandling och att det är en skandal som har lett till att landstinget har köpt från en skandalfabrik.

KALLA FAKTA

UPPHANDLING 24
FROM IDG

Officiell medlemstidning för
Sveriges Offentliga Inköpare

NYHETER KARRIÄR LÖN JURIDIK DEBATT NÄTVERK KONFERENS OM OSS ANNONSERA MI

Vägrar bojkotta kycklingindustrin i Thailand

I slutet av förra året kom larmrapporter om allvarliga missförhållanden i thailändsk kycklingproduktion. Nu menar SKL Kommentus att det inte hjälper migrantarbetarna i deras dåliga arbetsförhållanden att bojkotta kycklingindustrin i Thailand.

Annons

Att
är r
öpp
Vi hjälper

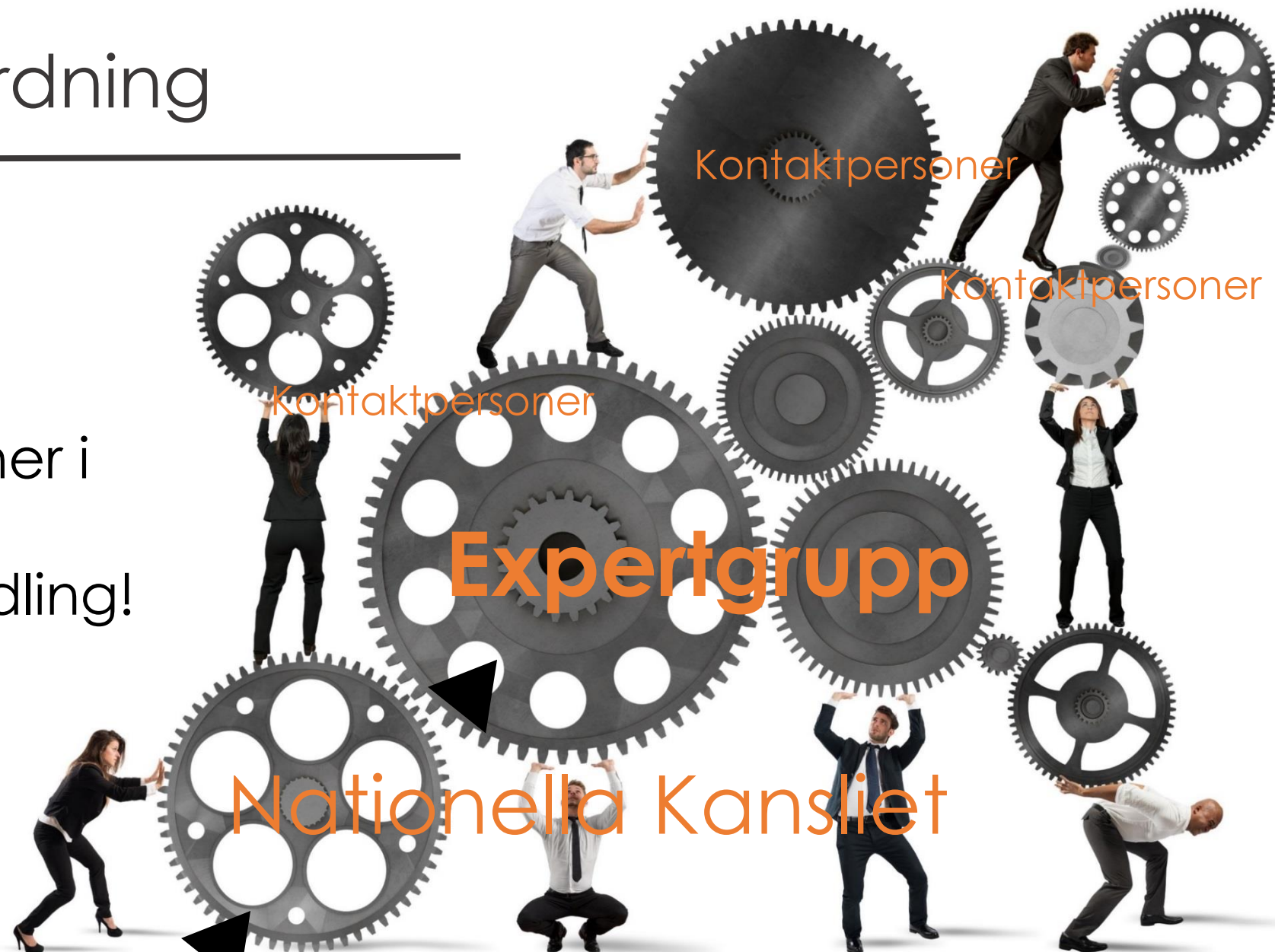
2008 – offentlig upphandling i fokus

Nationell samordning

21 landsting/ regioner i
samarbete för en
hållbarare upphandling!

Styrgrupp

Vårt uppdrag

Landsting och regioners inköp
– strategiskt verktyg för att nå en hållbar utveckling

Landsting och regioner ska bedriva sina verksamheter så att de främjar en hållbar utveckling. I enlighet med det ska vi verka för att de varor och tjänster som köps in är framställda under hållbara och ansvarsfulla förhållanden.

Tillsammans
upphandlar vi
varor och
tjänster för över
120 miljarder
kronor/år

Från politik till praktik

Agenda 2030 (delmål 12)

Hållbar konsumtion och produktion: Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder i enlighet med nationell politik & nationella prioriteringar

Upphandlingsdirektivet
Och LOU 2016:1145

Regeringens nationella upphandlingsstrategi

FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter

"Stater bör verka för att företag som de genomför affärstransaktioner med respekterar mänskliga rättigheter"

Från politik till praktik

• Mänskliga rättigheter

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- FN:s barnkonvention, artikel 32

• Arbetares rättigheter

- ILO:s 8 kärnkonventioner
- Arbetarskydd & arbetsmiljölagsstiftning som gäller i tillverkningslandet

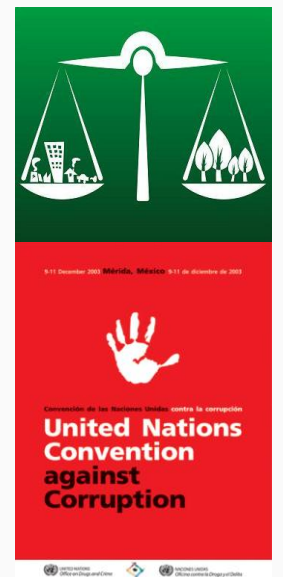

• Miljöskydd

- Den miljöskyddslagstiftning som gäller i tillverkningslandet

• Anti-korruption

- FN:s konvention mot korruption

Uppförande

EKONOMISKA RÄTTIGHETER

Rätten till arbete
Rätten att ha tillfredsställande
levnadsstandard
Rätten att äga

MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

Rätten till tanke- och religionsfrihet
Rätten till yttrandefrihet
Rätten till lika skydd inför lagen

KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätten att ta del av vetenskapliga
framsteg och dess tillämpning
Rätten att delta i kulturlivet

RÄTTIGHETER FÖR SÄRSKILT UTSATTA GRUPPER

Kvinnor, Barn, Funktionsnedsatta,
Migrantarbetare, Minoriteter
Ursprungsbefolkning

SOCIALA RÄTTIGHETER

Rätt till social trygghet
Rätten till hälsa
Rätten till utbildning
Rätten att ingå äktenskap & bilda familj

ARBETSTAGARES RÄTTIGHETER

Föreningsfrihet och rätten till kollektiva
förhandlingar
Rätten till säker arbetsmiljö och drägliga
arbetstider
Rätten till lika lön

Göthberg, 2014

Lonaeus, 2008

Mänskliga rättigheter

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- FN:s barnkonvention, artikel 32

Uppförande

Arbetares rättigheter

- ILO:s 8 kärnkonventioner
- Arbetarskydd & arbetsmiljölagstiftning som gäller i tillverkningslandet

Uppförande

Miljöskydd

Den miljöskyddslagstiftning som gäller i tillverkningslandet

Uppförande

<https://lygsbtd.files.wordpress.com/2016/09/corruption-creates-poverty.jpg?w=627&h=353>

Anti-korruption

FN:s konvention mot korruption

8 prioriterade riskområden

B

Livsmedel

A

Instrument

G

Medicinteknik

H

Textilier

C

IT & Komm

D

Förband och
sårvårdsprodukter

ANSVARsområden

E

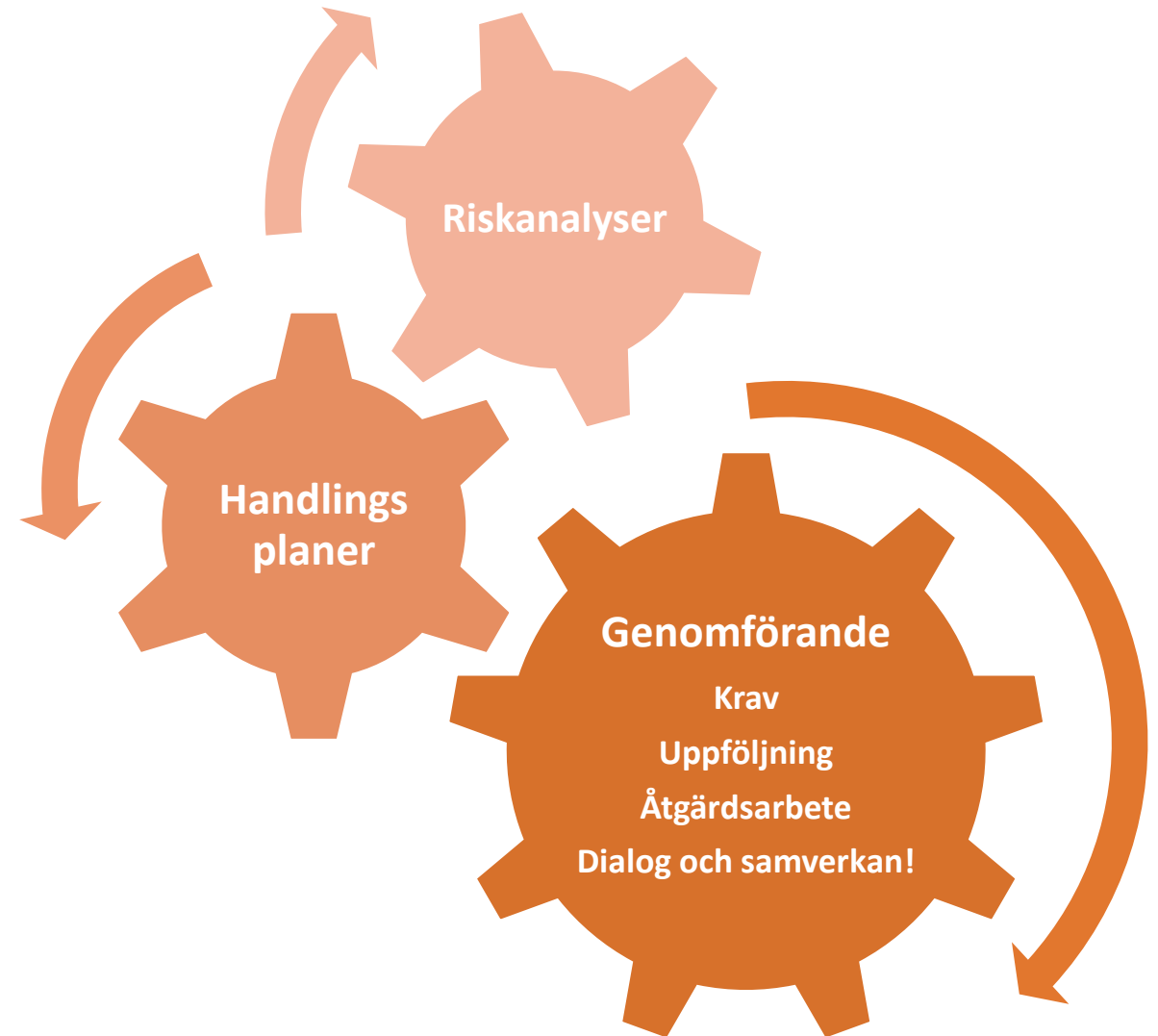
Läkemedel

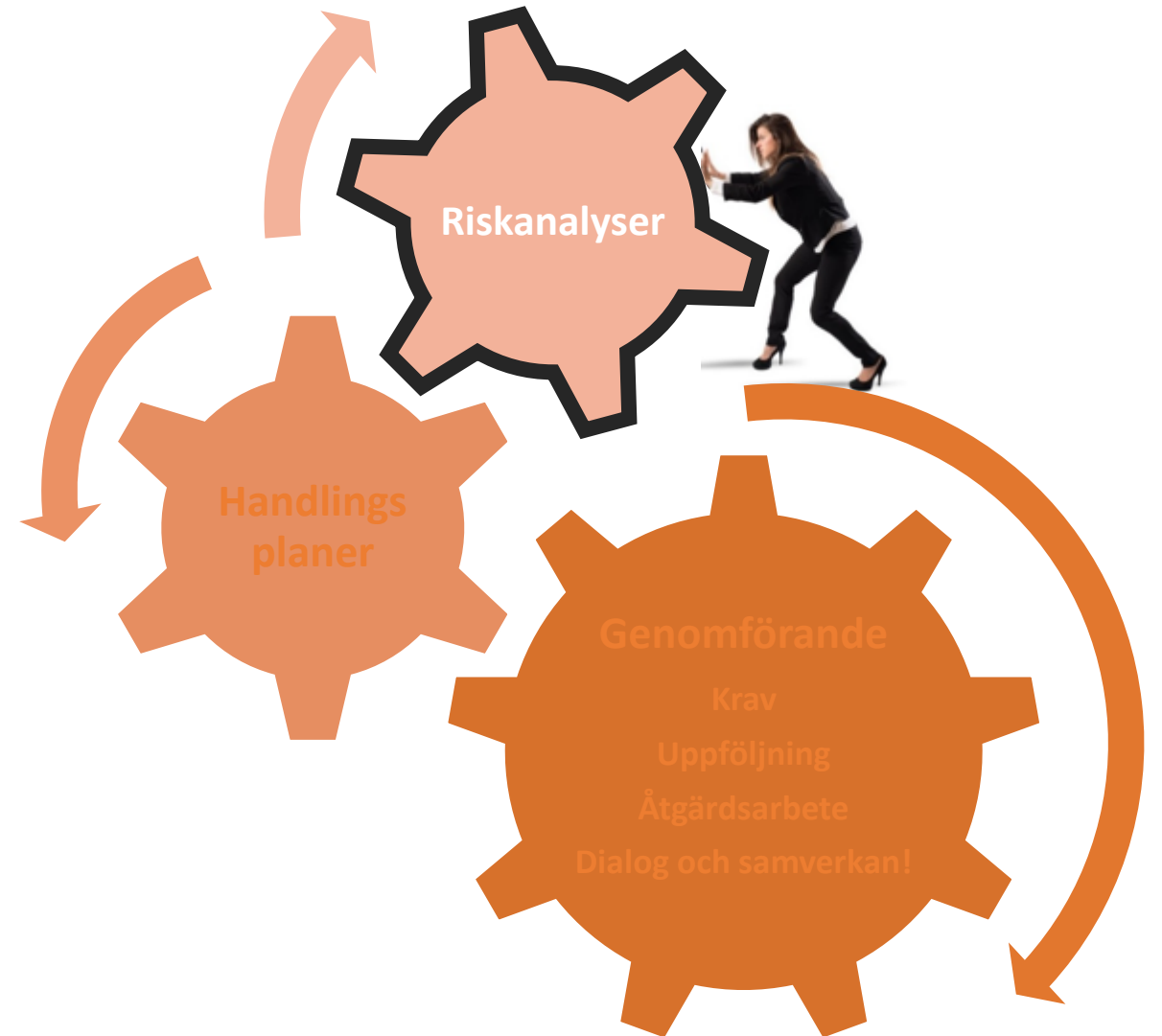
F

Handskar &
op. artiklar

Vad innebär ansvaret?

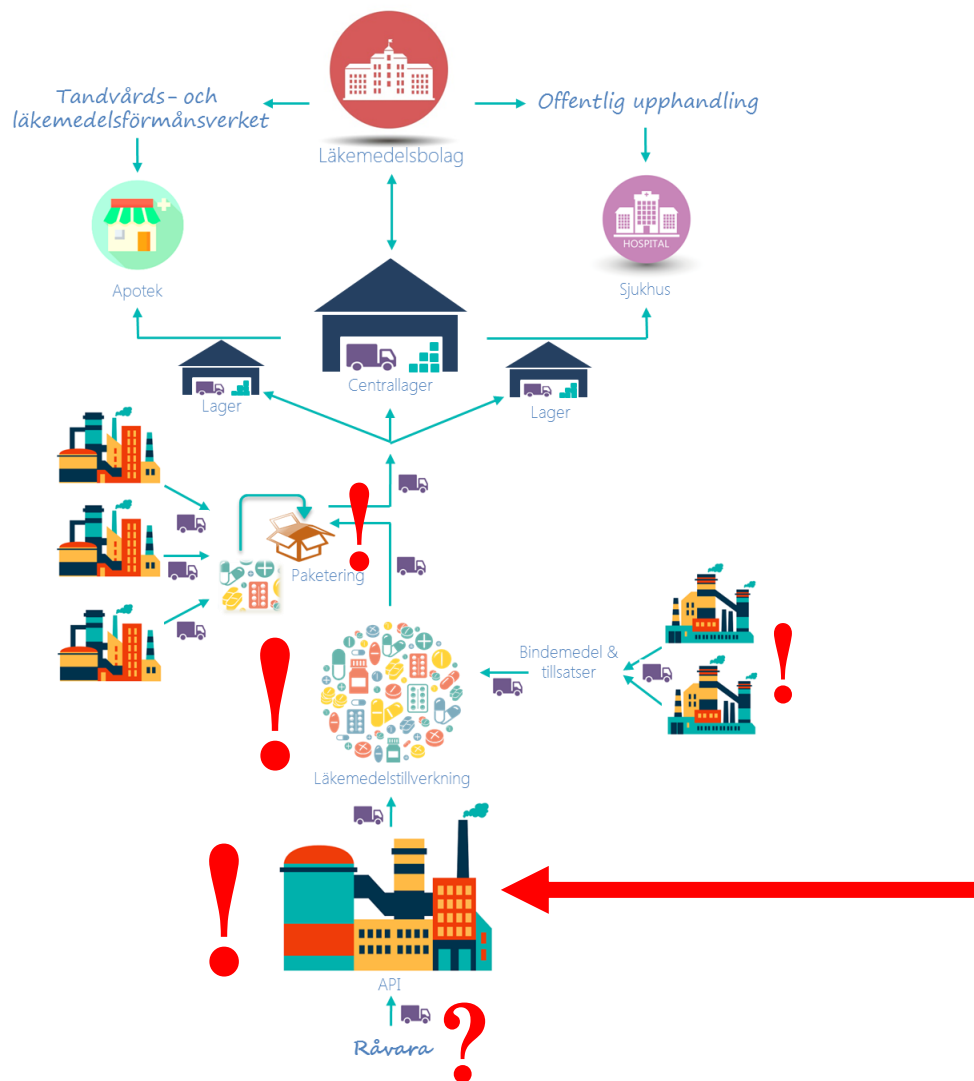

Vad innebär ansvaret?

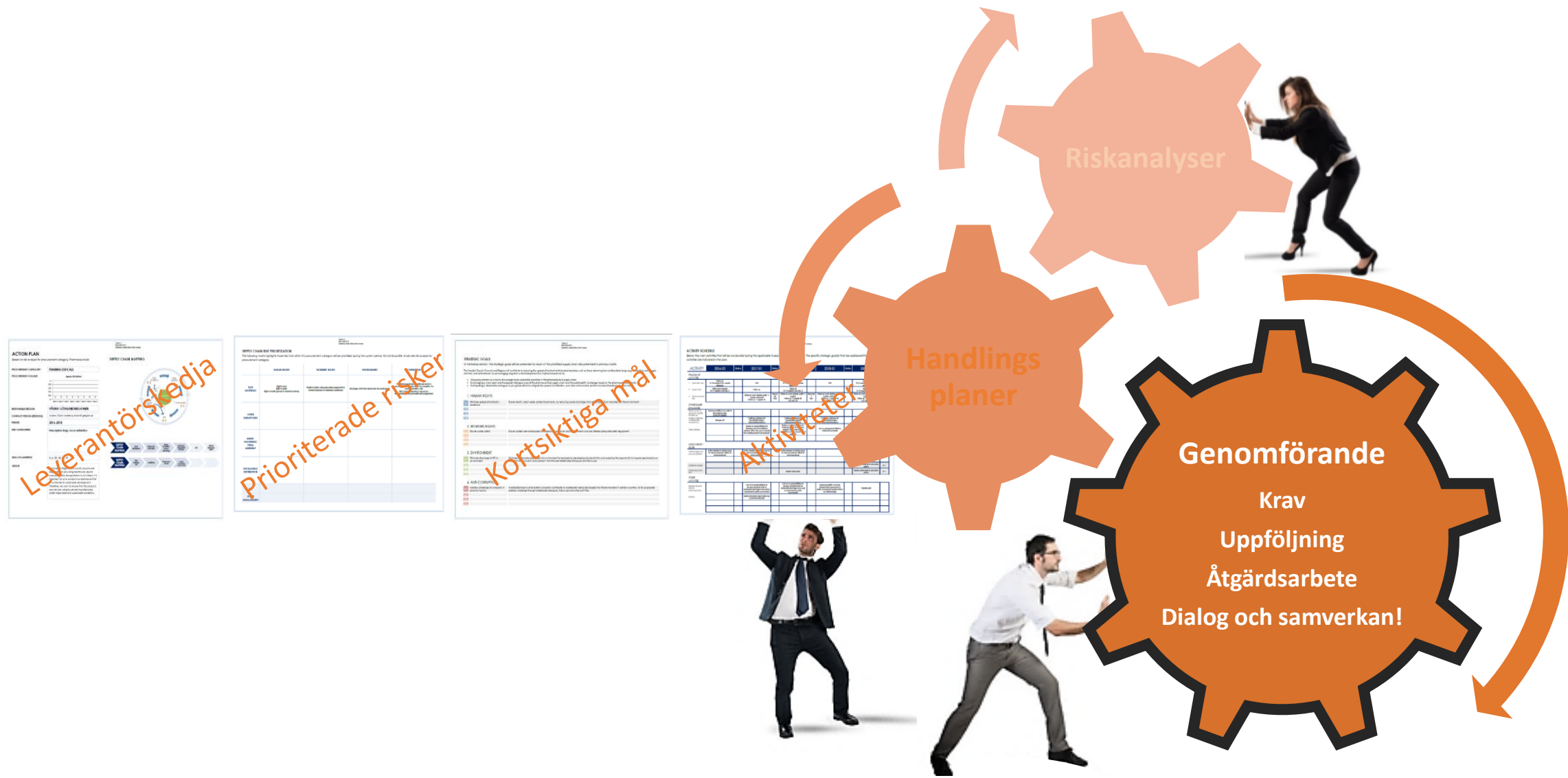
Exempel risker - läkemedel

Risikanalyser

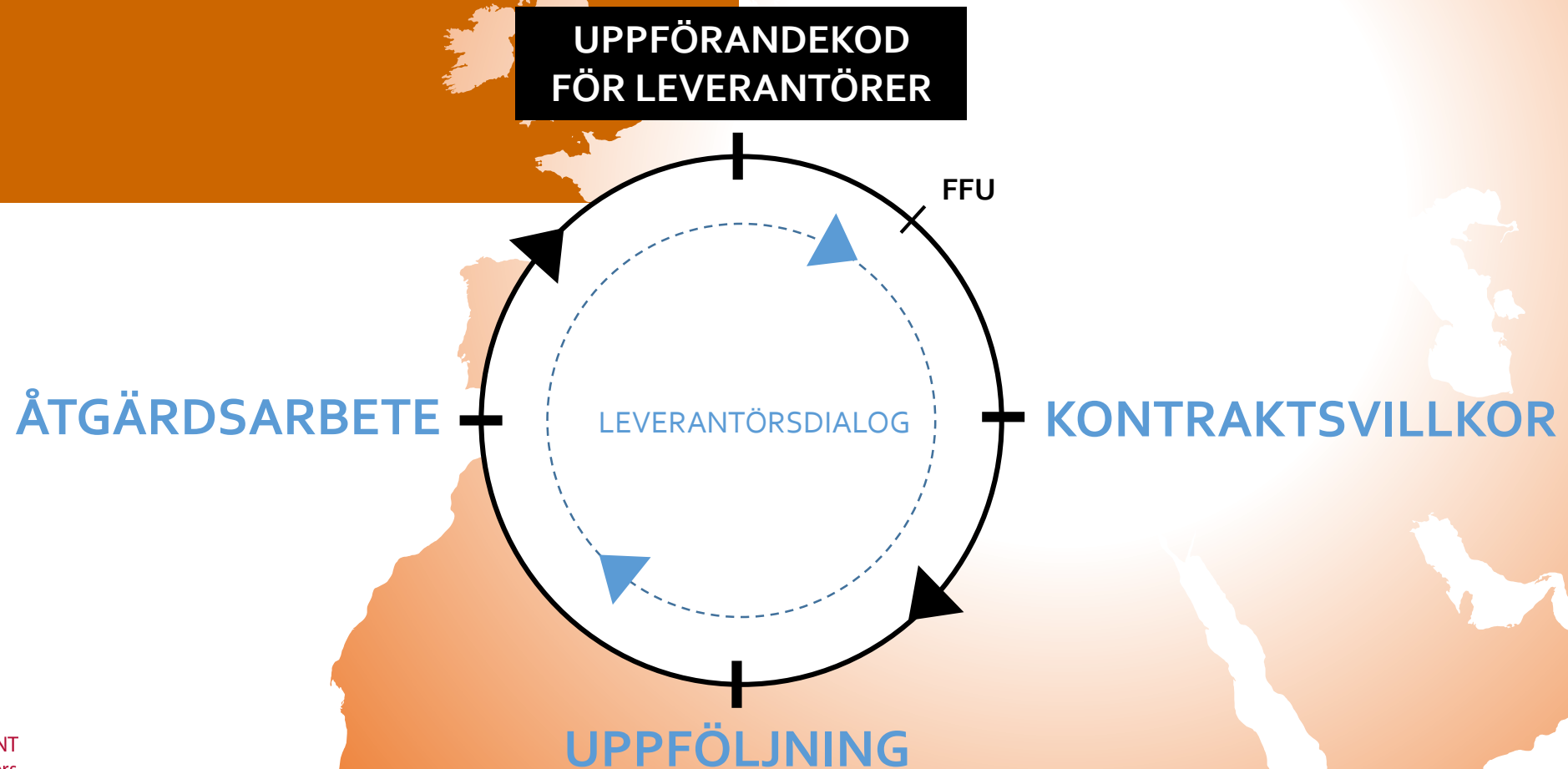

Vad innebär ansvaret?

Från politik till praktik -Så arbetar vi

Kontrakt

"Företag behöver känna till och visa att de respekterar de mänskliga rättigheterna. De kan inte göra detta om de inte har särskilda riktlinjer och processer på plats. "

http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf

Aktivt Verka för efterlevnad av de Grundläggande Villkoren

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (1948)
- ILO:s åtta kärnkonventioner
- FN:s barnkonvention, artikel 32,
- det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning som gäller i tillverkningslandet
- den arbetsrätt, inklusive regler om lönevillkor, och det socialförsäkringsskydd som gäller i tillverkningslandet
- den miljöskyddslagstiftning som gäller i landet där hela eller delar av varan eller tjänsten framställs, och
- FN:s deklaration mot korruption.

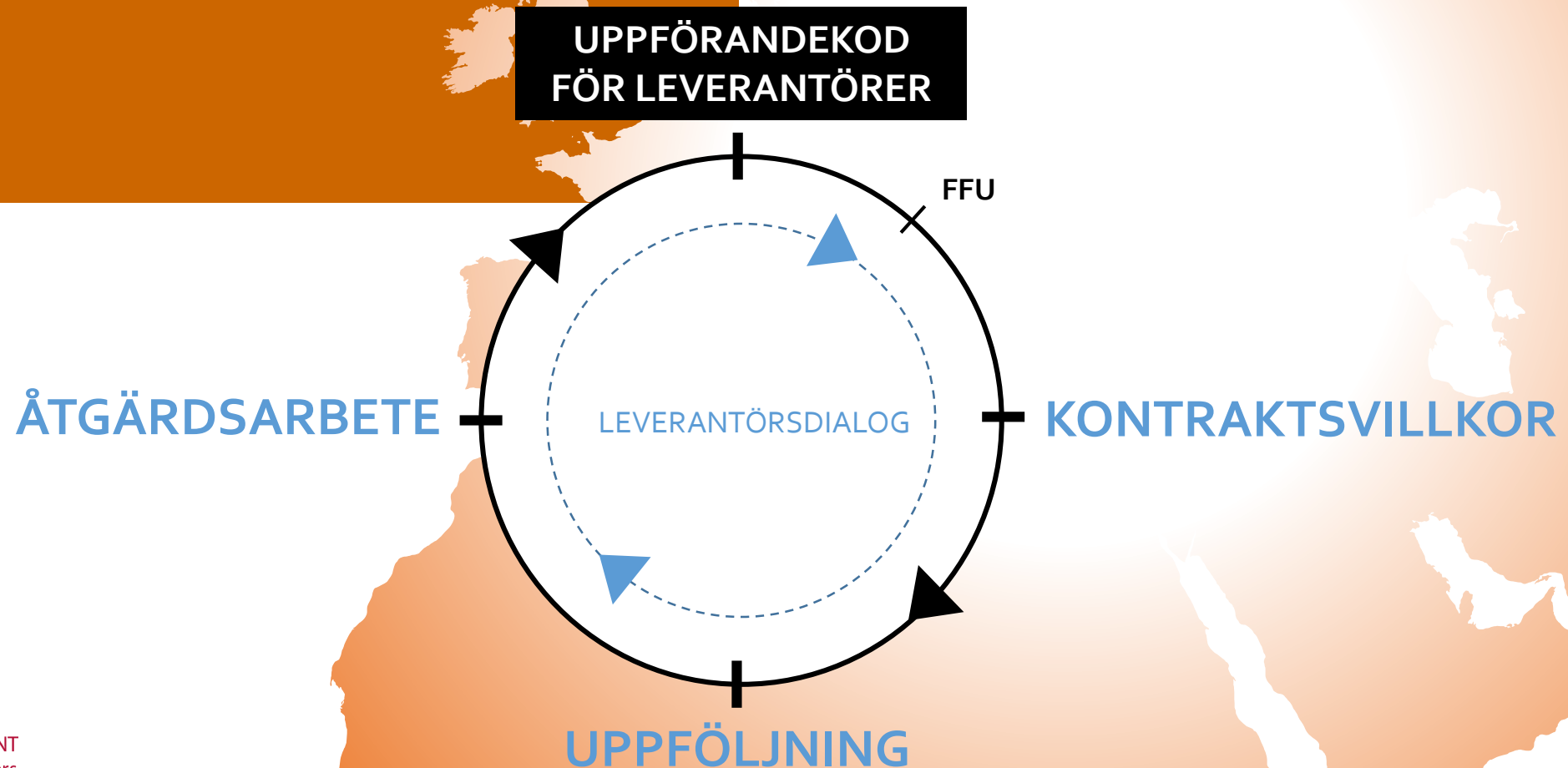
"Aktivt Verka för"

Processer och rutiner minst innefattande:

- **POLICYÅTAGANDE**
- **VIDAREFÖRMEDLING**
- **ANSVARSFÖRDELNING**
- **RISKANALYS**
- **UPPFÖLJNING**
- **AVVIKELSEHANTERING**

Från politik till praktik -Så arbetar vi

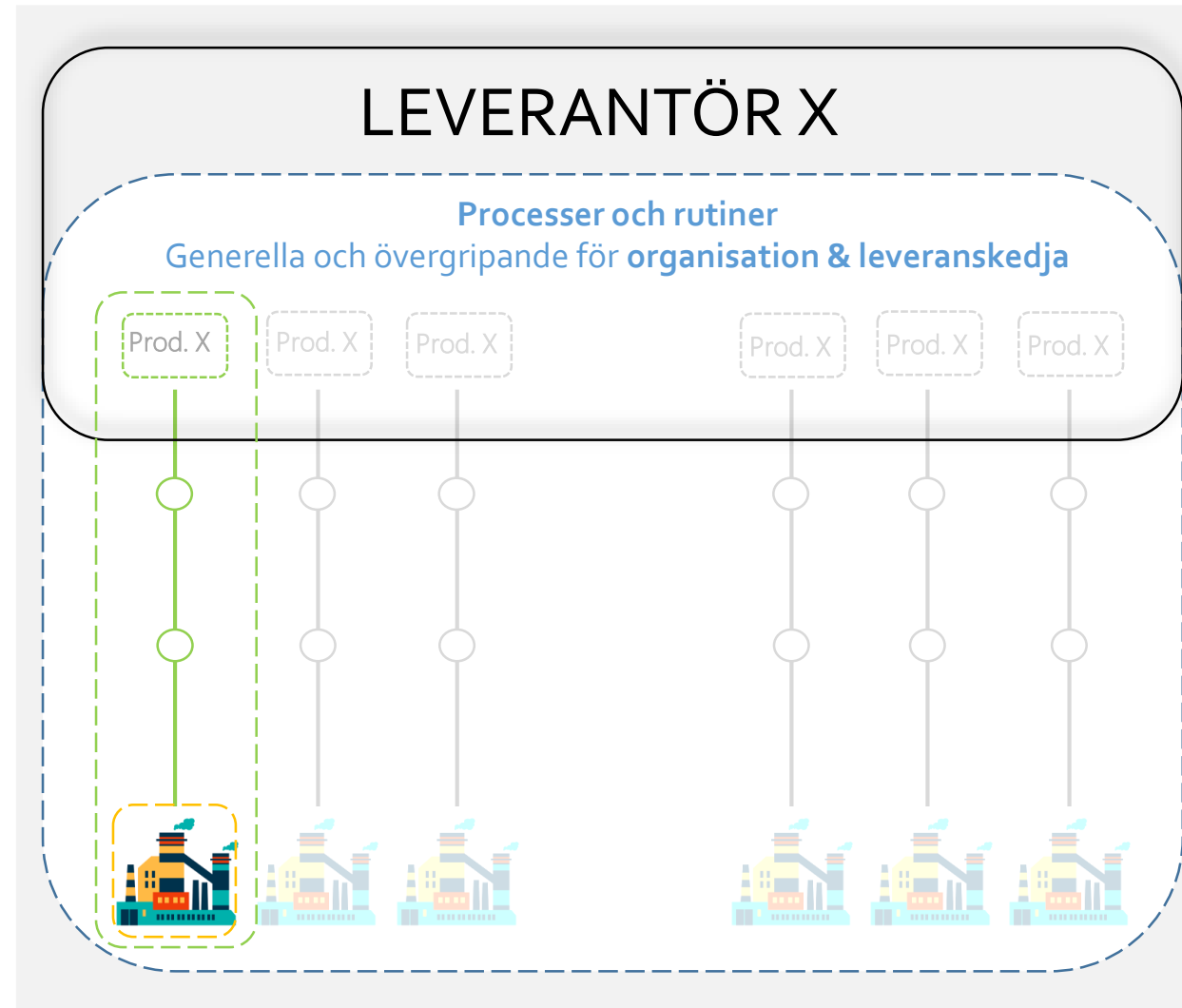
Uppföljning

Kontroll processer & rutiner

Stickprov leverantörskedja

Stickprov tillverkning

Fabriksrevision Bosnien

Fabriksrevision Bosnien

Fabriksbesök Mexiko

09/01/2016

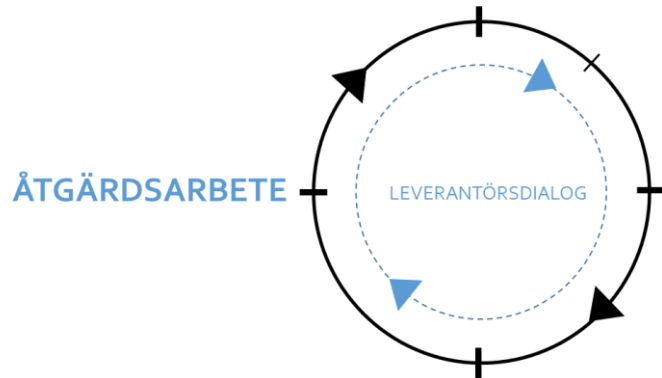
Fabriksbesök Mexiko

Fabriksbesök
Mexiko

Från politik till praktik Vad händer sen?

CASE: HANDSKAR I MALAYSIA

128,800 MÄNNISKOR LEVER I MODERNT SLAVERI I MALAYSIA

”I Malaysia finns omkring två miljoner migrantarbetare. Denna stora grupp på arbetsmarknaden får för det mesta nöja sig med de farligaste och sämst betalda arbetena. De fackliga organisationerna i landet har dessvärre också varit dåliga på att föra migrantarbetarnas talan. Få av migrantarbetarna är fackligt organiserade.”

Rapporter om dåliga
arbetsförhållanden i handskfabriker
i Malaysia

Dialog med leverantör & uppföljning
i fabrik

Kortsiktiga & långsiktiga åtgärder

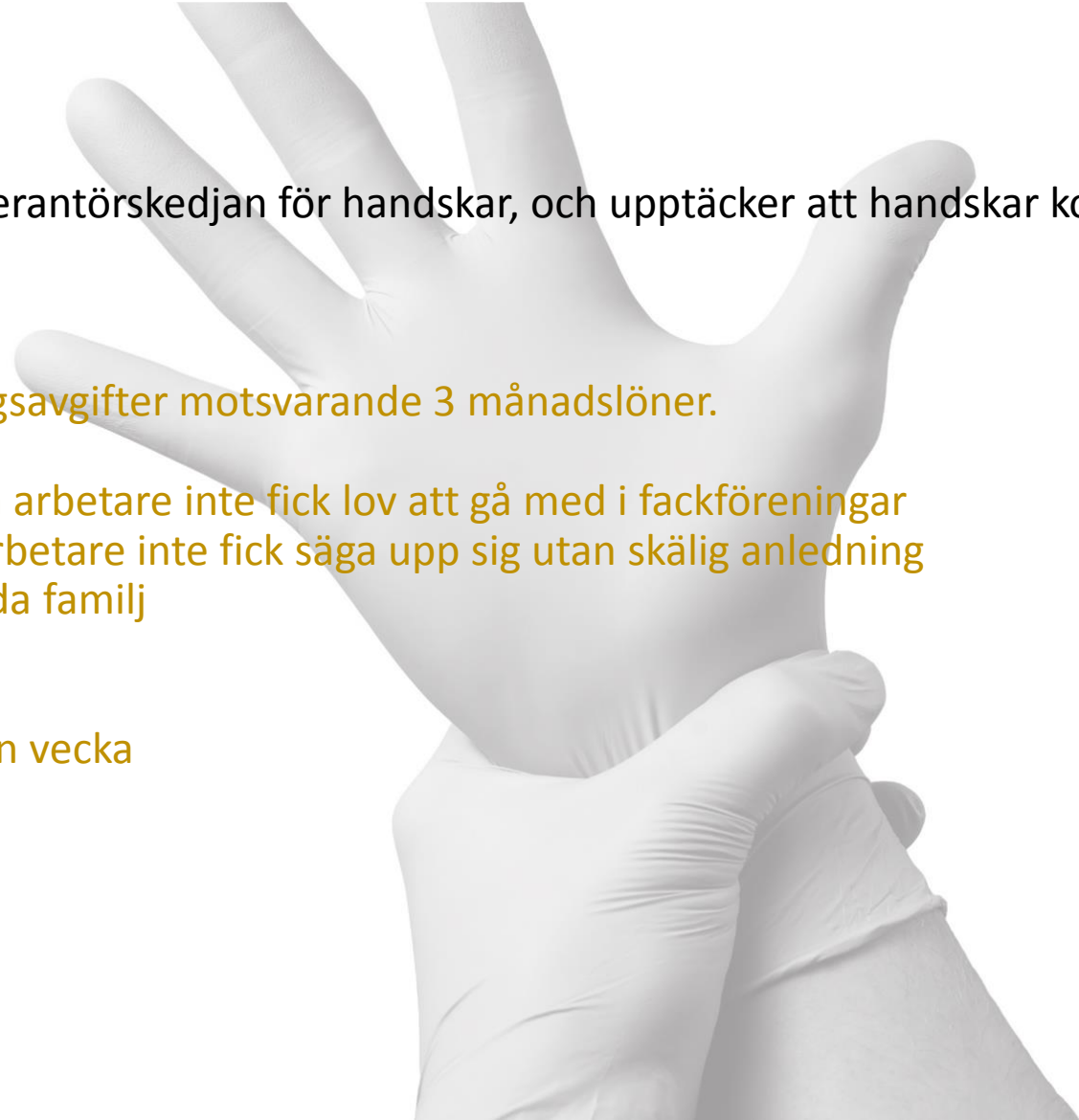
Rapporter om dåliga arbetsförhållanden i handskfabriker i Malaysia

Dialog med leverantör & uppföljning
i fabrik

Kortsiktiga & långsiktiga åtgärder

- Rapport om missförhållanden i fabriker i Meru, Malaysia. Fabriken tillhör det malaysiska bolaget Top Glove, som är världens största handskproducent. Top Glove driver 27 fabriker i Malaysia, Thailand och Kina och 484 produktionslinjer. Top Glove producerar 45 miljarder handskar per år, som exporteras till 195 länder. 80% av produktionen säljs vidare till globala varumärken. Fabriken anklagades för att ha låst in en arbetare i fabriken i 5 dagar som disciplinär åtgärd. Fabriken tvingade även arbetaren att lämna ifrån sig sitt betalkort, så att fabriksledningen skulle kunna betala för hans mat under tiden han hölls fången.
- Norge besöker fabrik i Malaysia och upptäcker att arbetare tvingas arbeta 12-15 timmar per dag, upp till 30 dagar i sträck. 90% av arbetsstyrkan bestod av migrantarbetare som också levde och sov på fabriken. Arbetare framtogs rutinmässigt sina pass. Temperaturen i fabriken uppmättes till 40-50 C, och flera brännskadeolyckor uppmärksammades.
- Undersökning visar att arbetare vid handskfabriker i Malaysia känner stor oro över sin jobbsituation. Bränder, kemikaliespill och explosioner uppmärksammas i media.

- Region Jönköping ber en konsultfirma titta på leverantörskedjan för handskar, och upptäcker att handskar kommer från Ansells fabrik i Malaysia
- Revisorn hittar följande avvikelser i fabriken:
 - Migrantarbetare tvingades betala rekryteringsavgifter motsvarande 3 månadslöner.
 - Arbetsgivaren behöll migrantarbetares pass
 - Anställningsavtalen stipulerade att utländska arbetare inte fick lov att gå med i fackföreningar
 - Anställningsavtal stipulerade att utländska arbetare inte fick säga upp sig utan skälig anledning
 - Utländska arbetare fick inte gifta sig eller bilda familj
 - Brandrisker i fabriksboenden
 - Obligatorisk övertid
 - Arbetare hade arbetat 140 timmar på en vecka
 - Arbetare hade arbetat 45 dagar i sträck

Rapporter om dåliga
arbetsförhållanden i handskfabriker
i Malaysia

Dialog med leverantör & uppföljning
i fabrik

Kortsiktiga & långsiktiga åtgärder

Region Jönköping
- Sveriges landsting & regioner

Bröderna Berner

Ansell

Fabrik

- Kontaktar ITUC – International Trade Union Confederation
 - Leverantörsdialog
 - Fortsatt avtal – begär in åtgärdsplan som granskas & godkänns
 - Beställer återrevision
-
- Dialog med Ansell & region Jönköping för omedelbara åtgärder
 - Nästa steg: säkerställa att Bröderna Berner (landstingets avtalspart) upprättar rutiner för att identifiera och förebygga risker i leveranskedjan.
-
- Upprättar åtgärdsplan med stöd från VD
 - Åtgärdat akuta åtgärder (återlämnat pass, brandrisk, etc.)
 - T.ex. satt upp skåp så att arbetare själva kan låsa in sina pass
 - Upprättar nya rutiner i dialog med intressenter
 - Upprättar samarbete med arbetsrättsorganisationer (SEDEX, BSR)
 - **Ny policy om att betala samtliga rekryteringskostnader för migrantarbetare i egna fabriker**
 - Startar program för att öka andel kvinnor som anställs
-
- Vid återrevision 2015 har 21 av 23 avvikelser åtgärdats (övertid kvarstår)

HÅLLBAR UPPHANDLING GÖR SKILLNAD!

www.hallbarupphandling.se